

OČKOVÁNÍ PROTI COVID-19

Očkování proti onemocnění covid-19 bylo zahájeno 27. prosince 2020. Bližší informace k očkování, a to včetně odpovědí na časté otázky, najdete na stránkách Ministerstva zdravotnictví.

Hlavním důvodem pro očkování je ochrana proti onemocnění covid-19. Tato nemoc může být i smrtelná. I lidé, kteří se zotavili, mají často různé komplikace, které mohou být chronické a mohou trvat i mnoho měsíců.

V ČR jsou prozatím objednány vakcíny těchto výrobců: BIONTECH/PFIZER, MODERNA, ASTRAZENECA, JOHNSON & JOHNSON a CUREVAC.

Aktuálně (k 12. lednu 2021) jsou v zemích EU registrovány (schváleny) vakcíny Pfizer a Moderna. Počítá se i s použitím vakcíny ASTRAZENECA. Na základě výsledků registračních studií a celého procesu posuzování vakcín v rámci registrace bude jakákoli další schválená vakcína nepochybně velmi bezpečná.

Nežádoucí účinky očkování proti covid-19

Vakcíny dosud schválené Evropskou lékovou agenturou jsou dostatečně bezpečné, což bylo ověřeno na desítkách tisíc lidí. Například bezpečnost vakcíny BioNTech/Fosun Pharma/Pfizer byla studována u více než 44 000 lidí. U vakcín se většina vedlejších účinků objeví během prvních šesti týdnů.

Nelze, aby očkovaný člověk dostal covid-19 z očkování. Vakcíny neobsahují živý koronavirus, který způsobuje covid -19.

Většina nežádoucích účinků vakcín byla mírná nebo střední.

U vakcíny Pfizer byly hlášeny velmi časté nežádoucí účinky podobně jako u očkování proti chřipce. Během několika dní se obvykle zlepšily. Byly hlášeny u více než 1 z 10 lidí.

Jde o tyto příznaky: mírná bolest v místě vpichu (časté), únava, bolest hlavy, bolest svalů, zimnice, bolesti kloubů (méně časté), horečka (méně časté).

Časté nežádoucí účinky zahrnovaly otok v místě vpichu, zarudnutí v místě vpichu a nevolnost. Ty byly hlášeny u méně než 1 z 10 lidí.

Méně časté nežádoucí účinky, u méně než 1 ze 100 lidí, zahrnovaly zvětšené lymfatické žlázy nebo se celkově necítili dobře.

Oteklé lymfatické uzliny v paži a krku byly hlášeny 2 až 4 dny po injekci. Ty také trvají jen několik dní a nemají vliv na zdraví.

Před očkováním není nutné absolvovat žádný test na covid-19. Očkování osoby s případnou infekcí covid-19 probíhající bez příznaků nemůže vést k poškození jejího zdraví.

Očkování je plně hrazeno ze systému veřejného zdravotního pojištění.

Pro očkované osoby zatím platí stejná protiepidemická opatření (celostátní či regionální) jako pro osoby neočkované. S ohledem na to, že údaje o účinnosti vakcíny se budou vyhodnocovat až v průběhu roku, platí pro očkované osoby nadále jako doposud i povinnost karantény po kontaktu s covid-19 pozitivní osobou.

Zatím přesně nevíme, na jak dlouho jsou osoby, které covid-19 prodělaly, chráněny před novou nákazou. Dle dostupných informací je však zřejmé, že tato ochrana trvá nejméně 3 měsíce. Prodělání infekce covid-19 není kontraindikací očkování. Lidé, kteří nebyli na covid-19 testováni a prodělali ho třeba bezpříznakově, nejsou očkováním nijak ohroženi.

Vakcína a infekčnost

Vakcína snižuje riziko onemocnění. Někteří lidé mohou být i po očkovaní infikováni koronaviry a být infekční, ale bez příznaků. Problematika infekčnosti je zatím pokračující výzkumnou otázkou. Studie s vakcínami Moderna a Oxford ukazují, že je také sníženo riziko získání koronaviru.

Vakcína a riziková pacientí

Vakcína se doporučuje onkologickým pacientům. Je to z důvodu vysokého rizika onemocnění covid-19. Vakcína se rovněž doporučuje u lidí se zánětlivými nebo autoimunitními stavy. To zahrnuje lidi užívající léky potlačující imunitu.

Opatrnosti je vhodné dbát u pacientů, kteří užívají léky ze skupiny antikoagulancií (léky na „ředění krve“), protože se vakcíny podávají do svalů a u lidí se zvýšenou krvácivostí by mohlo dojít ke vzniku krevní podlitiny. Tito pacienti by se měli poradit s lékařem.

Doporučení jsou velmi podobná jako u vakcíny proti chřipce. Kdokoli, kdo může použít vakcínu proti chřipce, může použít vakcínu proti covid-19.

Vakcínu tedy lze doporučit lidem s těmito chorobami: HIV pozitivní, zánětlivá revmatická onemocnění (revmatoidní artritida, axiální spondylartritida, lupus), zánětlivé onemocnění střev (Crohnova choroba a ulcerózní kolitida), psoriáza, roztroušená skleróza, příjemci transplantovaných orgánů, lidé na chemoterapii.

Ochrana před vakcínou ale nemusí být v těchto případech tak silná. To znamená, že i po obou dávkách vakcíny je důležité být opatrný a dodržovat protiepidemická opatření. Pokud je pandemie stále na vysoké úrovni, je tedy na místě nošení masky a společenský distanc.

V současnosti neexistují žádné léky, které nelze použít s vakcínami Pfizer a Moderna. Užíváte-li tedy jinou léčbu, můžete se nechat očkovat. Pokud máte obavy, poraďte se se svým lékařem.

Aby očkování proti covid-19 bylo co nejúčinnější, lidé by se před jeho aplikací i po ní měli zříct alkoholu. Podle britských vědců alkohol mění složení bilionů mikroorganismů žijících ve střevech, což ovlivňuje i bílé krvinky včetně lymfocytů, které vysílají protilátky proti všem virům a jsou zodpovědné i za reakci organismu na ně.

Neočkují se osoby mladší 16 let. Plošné očkování se nedoporučuje ani těhotným a kojícím ženám, protože ani tato skupina, stejně jako děti, nebyla zařazena do studií covid-19 vakcín. Pokud jste nebo kojící žena a máte o očkování zájem, poraďte se nejdříve se svým ošetřujícím lékařem.

ČESKÁ VAKCINOLOGICKÁ
SPOLEČNOST ČLS JEP

Doporučení České vakcinologické společnosti

(celé zde: <https://www.infekce.cz/Legislativa/DPockovaniCov1220.pdf>)

- Po kontaktu s covid pozitivní osobou se musí do povinné desetidenní karantény odebrat i lidé očkovaní proti covidu. Pokud má očkovaná osoba příznaky typické pro onemocnění covid-19, pak je třeba provést PCR test. Je-li jeho výsledek pozitivní, pak následuje izolace a další ověřovací PCR test.
- Obezřetní při očkování pak mají být především osoby s jakoukoli alergickou nebo anafylaktickou reakcí po první dávce vakcíny. Nebo i ti, jež jsou alergičtí na jakoukoli složku obsaženou v očkovací látce. Vakcinace takových osob se dle odborníků zcela vylučuje.
- Lidé s vážnější reakcí na jakoukoliv jinou vakcínu v minulosti, mají být opatrnější a předem o tom promluvit se svým lékařem. Riziko anafylaktické reakce je velmi nízké, ale pravděpodobně vyšší než u jiných rutinně používaných vakcín.
- V podstatně vyšším riziku těžkého průběhu nemoci covid-19 jsou dle lékařů ponejvíce onkologičtí pacienti a lidé s oslabenou imunitou. I proto se u nich očkování covid vakcínou doporučuje. Účinnost vakcinace u nich ale může být o něco nižší. Mimo kontraindikaci jsou také pacienti s autoimunitními chorobami, i pro ně je tedy očkování proti covidu doporučeno.

Doporučení České onkologické společnosti ČLS JEP

(celé zde: <https://www.linkos.cz/pacient-a-rodina/pomoc-v-nemoci/covid-19/onkologicka-pece-v-dobe-pandemie/ockovani-proti-covid-19-informace-pro-onkologicke-pacienty-a-jejich-blizke/>)

Přednostně by měli být očkováni, především rizikovní pacienti, u kterých v současnosti probíhá protinádorová léčba, jež snižuje jejich stav imunity (chemoterapie, radioterapie a cílená léčba). Nebo tato léčba byla ukončena před méně než 3 měsíci.

Dalším rizikovým faktorem je věk pacienta nad 65 let a další riziková onemocnění, kam patří:

- obezita
- cukrovka na terapii
- závažná plicní onemocnění
- onemocnění srdce
- neuspokojivě léčená hypertenze
- onemocnění jater, ledvin nebo imunitního systému.

Doporučení pro ambulantní onkologické pacienty

- Rozhodně očkovat se proti covidu-19.
- Pro tyto pacienty bude očkování přístupné ve 2. vlně, která se plánuje na období únor-duben, k očkování se bude možno koncem ledna registrovat (telefonicky, přes internet, praktického lékaře) se zadáním základních informací, dle kterých se bude stratifikovat pořadí dle rizikovosti: věk (upřednostněny osoby 65 let+ , v pořadí od nejstarších), chronická onemocnění (cukrovka na léčbě, obezita s BMI nad 35, chronická respirační onemocnění, dialyzování, těžká onemocnění srdce a jater, pacienti s léčbou cíleně ovlivňující imunitní systém (imunosuprese), apod.
- Pokud je to možné, uvedené vakcíny by se u onkologických pacientů měly podávat nejméně 2 týdny před zahájením systémové onkologické léčby. Hlavním rizikem očkování během léčby je, že vakcinace nemusí mít dostatečný ochranný účinek a tyto pacienti by se měli nadále chránit dodržováním známých preventivních opatření (rouška, mytí rukou, dodržování bezpečných rozestupů, v místnostech větrání, dostatek vitamínu C, pravidelný pohyb!).